

03 | 2017

-SOS-

MAGASINET

Utgitt av SOS-barnebyer

Klaus
Hagerup
SIDE 10

Guttene på
fortauet
SIDE 12

24 timer i
babyprosjektet
SIDE 22

Omsorgs- effekten

SIDE 4

SOS
BARNEBYER
Et trygt hjem for alle barn

INNHold 03 | 2017

Omsorgseffekten SIDE 4	Faddermøtet SIDE 18		Fotoreportasje: Skolestart SIDE 19
Intervjuet: Klaus Hagerup og Bibbi Børresen SIDE 10	Spørsmål og svar SIDE 18		
Guttene på fortauet SIDE 12	Stort og smått SIDE 20	24 timer i Kosovo SIDE 22	Vinn SOS-bamsen SIDE 23

4

FAKTA SOM FORKLARER

SOS-barnebyer jobber for å sikre barn omsorg og oppvekst i en trygg familie, og helst i sin egen. Men for noen barn er ikke det mulig. Dette er de fire hovedårsakene til at barn kom til en SOS-familie i 2016:

39%

av barna har foreldre eller andre omsorgspersoner som ikke klarer å ta vare på dem – for eksempel på grunn av fattigdom, misbruk, forsømmelse, eller sykdom. Derfor sørger vi for å gi dem trygghet, kjærlighet og omsorg.

24%

er forlatt av foreldrene sine. Noen er forlatt allerede på fødestuen, andre er satt på gaten, eller de er kommet til oss via samarbeid med myndighetene, eller andre. I SOS-familien får de vokse opp med dyktige SOS-foreldre og søsken.

17%

har mistet enten mamma eller pappa. Den gjenværende forelderen klarer imidlertid ikke å ta vare på barna alene – for eksempel på grunn av fattigdom, sykdom, eller rusmisbruk. I SOS-barnebyer møter vi hvert enkelt barn ut fra de behovene barnet har.

13%

har mistet begge foreldrene sine og har ikke lenger noen omsorgsperson. Men mange av barna har søsken, og gode søskenforhold må tas vare på. Derfor får søsken vokse opp i samme trygge SOS-familie. For mange ville alternativet vært et liv på gaten, eller store institusjoner.

@SOS_barnebyer

I tillegg til Twitter er vi også på Facebook og Instagram. Følg oss gjerne!

Vi er på randen av den største sultkatastrofen på 70 år. Derfor går 11 organisasjoner sammen. Bli med! [#stillsultenhttp://www.stillsulten.no](http://www.stillsulten.no)
21. juni

Kjære utenrikskomité. Med god omsorg følger utdanning og jobbmulighet. [#omsorgseffekten](https://twitter.com/omsorgseffekten)
12. juni

Ny rapport med konkrete anbefalinger på hvordan barn uten omsorg kan inkluderes i arbeidet for å nå [#baerekraftsmalene](https://twitter.com/baerekraftsmalene).
8. juni

- Av alle kampanjer vi kjørte i fjor var kampanjen med SOS-barnebyer mest vellykket, sa [@KristinKabbe](https://twitter.com/KristinKabbe) på frokostmøtet vårt. [#samfunnsansvar](https://twitter.com/samfunnsansvar).
30. mai

SOS-magasinet utgis av
Stiftelsen SOS-barnebyer Norge.
Mariboes gt. 13, PB 733
Sentrum, 0105 Oslo.
E-post: sos@sos-barnebyer.no
Telefon: 23 35 39 00

Ansvarlig redaktør: Bente Lier
Redaktør: Kristin Stoltenberg
Design og layout: Svovel
Trykk: Color Print AS
Opplag: 100 000
Forsidefoto: Vincent Tremeau
Red. avsluttet: 01.07.17

Kontonr.: 8380 08 73730
www.sos-barnebyer.no

De viktige møtene

FOTO: BJØRN-OWE HOLMBERG

En veldig hyggelig del av jobben min er å møte barna i våre programmer. For meg er det sterke og gode møter.

Jeg har truffet barn fra familier som lå nede, tilsynelatende uten sjanse til å komme seg opp igjen. Fattigdom hadde fratatt foreldrene muligheten til å kunne gjøre noe med sin egen livssituasjon, og til å kunne gi barna god omsorg. Og jeg har sett hvordan enkle, konkrete tiltak, god oppfølging og helhetlig hjelp har gjort dem i stand til å løfte seg selv ut av fattigdom. Gjort dem i stand til å dekke barnas grunnleggende behov for omsorg, skolegang og helsehjelp.

Jeg er imponert over de positive endringene SOS-barnebyer Colombia får til.

Bente Lier
GENERALSEKRETÆR

De er blitt familier som bygger gode nettverk i lokalsamfunn, og ikke minst – som kan gi barna en god barndom og mulighet til å bli voksne som kan bidra til samfunnet sitt.

SOS-barnebyer kaller det omsorgseffekten. Troen på den er grunnlaget for alt arbeidet vårt. Nylig var jeg i Colombia og så resultater av den fantastiske og profesjonelle innsatsen våre folk gjør. Colombia er et vakkert land, men innbyggerne har levd med krig i mer enn 52 år. En av de største utfordringene er den høye andelen vold og overgrep barn og unge blir utsatt for. 1,2 millioner barn har mistet én eller begge foreldrene sine, eller de vokser opp uten omsorg.

Jeg er imponert over de positive endringene SOS-barnebyer Colombia får til gjennom programmene. Dette er dessuten ett av de SOS-landene som jobber godt for å styrke nasjonal finansiering av arbeidet, slik at de på sikt skal klare seg uten økonomisk støtte fra andre deler av organisasjonen. De tilpasser seg fremtiden, og de gjør det uten å gå på akkord med hva de mener er best for barna. De jobber også med å påvirke myndighetene og har på denne måten klart å øke kvaliteten på den offentlige barneverntjenesten.

I denne utgaven av SOS-magasinet kan du bli med til Colombia, og møte noen av de flotte menneskene jeg traff der. Du kan også lese mer om effekten om omsorg.

Hovedsamarbedspartnere:

aktiv.

OBOS

MARS
norge

SKAGEN
Fondene

espira

Hovedbidragsytere:

STIFTELSEN
BALDER

GRIEG FOUNDATION

Norad

FAGFORBUNDET

Bedriftspartnere:

MøllerGruppen, Apollo, DIPS ASA

Effekten av omsorg

84 prosent av barn som har fått støtte gjennom SOS-barnebyer, skårer høyt i en undersøkelse om livskvalitet. For Martin betydde det at han kunne bytte arbeid med skole.

Tekst Kristin Stoltzenberg

Han visste akkurat hvor store steinene skulle være. Hvis han knuste dem sånn at de ble ganske små, ble de perfekt for hagearbeid. Andre biter kappet han til så de passet til å bygge, eller reparere hus med. Hver dag det samme. Jakte stein og håpe at moren klarte å selge noen av dem til folk som passerte på gaten. Martin kjente at det gjorde vondt inni seg når han så hvordan hun strevde med å skaffe penger til ham og de fire søsknene etter at faren døde.

Han visste også én ting til, at jo færre stein hun solgte, jo flere dager ble det til han kunne få gå på skolen. Ikke bare fordi han måtte jobbe, men fordi han ikke orket å sitte sulten på skolebenken. Da ble det så vanskelig å konsentrere seg. Dessuten hadde han ikke noe valg. De bodde i et skur med vegger av plast, ingen dør å låse og ingen madrasser å sove på. I ettertid har mamma Mary fortalt at hun var så desperat at hun vurderte å reise fra Martin og de eldste ungene – for å skaffe hjelp hos slektninger.

Mary reiste ikke. Familien i Lusaka i Zambia ble fanget opp av SOS-barnebyers familieprogram.

Enkle tiltak snudde ikke bare familiens liv, men de endret også hverdagen til mennesker rundt dem.

Gode resultater

Omsorg smitter. En god barndom har verdi i seg selv, men den legger også grunnlaget for at vi kan fungere godt som voksne. I Norge bruker vi millioner av kroner på barns oppvekst og utvikling. Ikke bare av godhet og moralsk forpliktelse, men også fordi den samfunnsøkonomiske verdiskapningen overstiger investeringen. Vi kaller det omsorgseffekten. God omsorg har den samme betydningen andre steder i verden, og i land preget av fattigdom vil effekten av hver enkelt investering være enda større enn her hjemme.

I SOS-barnebyer ser vi betydningen av god omsorg hver eneste dag. Nå kan vi også dokumentere langtids-

Fattigdom fratok Mary og barna mulighet til utvikling. Enkle tiltak ga dem og samfunnet de er en del av, muligheten tilbake.

FOTO: BJØRN OWIE HOLMBERG

Mary fikk etter hvert så mange faste kunder at hun kunne ansette søsteren sin.

FOTO: BJØRN OWE HOLMBERG

FOTO: PETRONELL CHINHUMBA

FOTO: BJØRN OWE HOLMBERG

Øverst:
I dag gir Marys virksomhet tolv barn muligheten til å få god omsorg. Martin (nr. tre f.v.) kjenner at han er skikkelig stolt over moren sin.

Nederst:
– Da vi fikk litt støtte, endret alt seg. For første gang følte vi fellesskap med hverandre som familie, til lokalsamfunnet og til SOS-barnebyer, sier Martin.

► virkningene. Da konsultentselskapet Boston Consulting Group undersøkte hvordan det er gått med barn som har vokst opp i en SOS-familie, eller fått støtte gjennom våre familieprogram, slik som Martin fikk, fant de disse positive resultatene:

- 84 prosent av barna som er vokst opp i en SOS-familie og 79 prosent av dem som har fått støtte gjennom et familieprogram, gjøre det bra i hele seks av åtte parametere på livskvalitet.
- 91 prosent av de som vokste opp i en SOS-familie og selv har barn, skårer høyt på alle områder. Dermed videreføres effekten av god omsorg til neste generasjon.

- Ingen av barna som deltok i familieprogrammene mistet omsorgen fra sine biologiske foreldre - noe som er hovedmålet med støtten.
- Programmene gir mer enn 14 euro tilbake til samfunnet, for hver euro investert.

Livet til Martin endrer seg

Martin husker godt da endringene startet. Følelsen av å kunne sovne mett i et hus med lås på døren og tett tak - og atpåtå vite at han og søsknene skulle på skolen dagen etter, ja, den var ubeskrivelig. Det er åtte år siden nå, og i starten fikk familien litt ekstra mat gjennom SOS-barnebyers familieprogram. Martin og søsknene fikk også skolesaker.

– Det virket ikke som noen brydde seg om oss før vi ble med i familieprogrammet. Men da vi fikk litt støtte, endret alt seg. For første gang følte vi fellesskap med hverandre som familie, til lokalsamfunnet og til SOS-barnebyer, sier Martin.

Den største endringen så han hos moren. Hun gikk fra å være nær ved å gi opp til å bli en resurs for familien og andre. Det startet da hun ble med i kvinnetnettverket. Endelig var det et sted der hun kunne prate fritt om utfordringer og muligheter – uten å føle seg underlegen. Mary fikk kurs i å etablere egen virksomhet. Hun lærte om hygiene og næring-

srik mat. Og hun begynte å produsere bakervarer som hun solgte på markedet. Snart var hun også med i en spare- og lånegruppe og klarte å sette av litt penger hver eneste måned. Etter en tid tok hun opp et lite lån, investerte i råvarer og utvidet driften til varmmat. Hun fikk satt opp noen vegger og hadde dermed en egen liten kantine hvor hun solgte mat til arbeidsfolk og andre.

Martin kjente at han var så stolt. Hans mamma hadde klart å bygge opp sin egen lille bedrift!

Omsorgseffekten

Barnepsykolog Magne Raundalen har sagt det så fint: Barn trenger

SLIK BLE UNDERSØKELSEN UTFØRT:

Mål: Undersøke langtidseffekten av god omsorg i SOS-familier og familieprogram.

Land: Elfenbenskysten, Senegal, Togo, Nepal, Tanzania, Etiopia og Swaziland.

Metode: Intervjuer og fokusgrupper med over 400 barn som har avsluttet SOS-programmet for mellom ett og seks år siden. Samt 140 voksne.

Åtte parametere ble målt: Omsorg fra foreldre, tilgang på næringsrik mat, boforhold, skolegang, psykisk helse, familiens levebrød, opplevelse av misbruk og diskriminering, hvor fornøyd man er med livet.

(Kilde: No child should grow up alone. Impact report 2016)

HARDE FAKTA

Kostnader ved ikke å investere i omsorg

■ Samfunnskostnadene for vold mot barn ble i 2014 beregnet til 7 billioner US\$. Mer enn det ville kostet å forhindre det meste av denne volden.

■ I USA alene beregnes kostnadene for barnemishandling, inkludert helse-omsorg, barnevern, kriminalomsorg og verdien av tapt produktivitet og inntekt til 124 milliarder US\$ hvert år.

■ 5,4 prosent av verdens barn er involvert i barnearbeid, som ofte leder til dårlig helse og eksponering for vold. Negativ effekt for jobb-muligheter senere.

Lønnsomhet ved å investere i omsorg

■ 1 investert dollar i tidlig barndom kan gi mellom 4 og 10 dollar tilbake til samfunnet, viser en undersøkelse fra Harvard Universitetet.

■ Hvert år med skolegang kan i snitt knyttes til 18 % høyere BNP per innbygger, viser tall fra samfunnsforskere i Østerrike.

■ 1 euro investert i å forhindre vold, kan gi 88 euro tilbake til samfunnet, viser tall fra EU.

■ Verdens Helseorganisasjon forventer minst tigangen tilbake til samfunnet ved investeringer i tidlig barndom. Barn uten en trygg oppvekst risikerer ikke å kunne forsørge seg selv som voksne og bidra til utviklingen av samfunnet.

- Mitt største ønske er å få så gode karakterer at jeg får meg en bra jobb, sånn at jeg kan støtte familien min, sier Martin.

..... “
Det virket ikke som noen brydde seg om oss før vi ble med i familieprogrammet. Men da vi fikk litt støtte, endret alt seg.
 ”

to ting. Kjærlighet og orden på livet. Barnehjernernevet er hans uttrykk - et vern for å sikre samfunnets viktigste kapital, barns utvikling.

- I SOS-barnebyer jobber vi mye med å reparere, ved å gi barn nye, trygge relasjoner i en SOS-familie. Og ved å støtte og veilede foreldre i omsorgsoppgaven gjennom våre familieprogram. Og selv om det kan ta år med investering før en familie klarer å ta vare på barna sine, eller

vi har lyktes i å gi barna ny trygghet i livet, er det virkelig verdt det, sier kommunikasjonssjef Synne Rønning.

James Heckman er nobelprisvinner i økonomi og kan vise til årelang forskning på tidlig innsats og betydningen for samfunnsutvikling. Han mener det ikke finnes noe annet som er like lønnsomt for samfunnet som tidlig innsats. I effekten av omsorg ligger det krutt. Barn som vokser opp i en stabil familie har nemlig noen som tar dem med til skolen og helsestasjonen for å få vaksiner. De får utbytte av skolegangen sin og nok mat til å konsentrere seg. De slipper å jobbe. De får god nok ernæring slik at kroppen og hjernen utvikler seg normalt, og medisiner når de er syke. Med utdanning og sosiale ferdigheter har de gode muligheter i jobbmarkedet som voksne. De kan betale skatt, kjøpe tjenester lokalt og holde flere i arbeid. De bidrar til en bærekraftig samfunnsutvikling. Ikke minst fordi de har lagt grunnlaget for å kunne lykkes i å

knytte sunne relasjoner og stifte en familie. En stabil familie.

Vil bli elektriker

Marys kantine fikk etter hvert så mange kunder at Mary kunne ansette lillesøsteren sin, Lucy. Martin synes det er fantastisk at den lille virksomheten kan brødfø hele tolv barn, hans egne fire søsken, to foreldreløse barn fra slektninger og Lucys unger. I tillegg ser han hvordan moren er blitt en ressursperson for andre kvinner i lokalmiljøet.

24-åringen kjenner at han har tro på fremtiden og familien sin. Tiden som steinknuser føles veldig fjern. I dag studerer Martin til å bli elektriker, akkurat som storebroren.

- Mitt største ønske er å få så gode karakterer at jeg får meg en bra jobb, sånn at jeg kan støtte familien min. Det vil være fantastisk, ikke minst for småsøsknene mine, sier Martin. ■

..... “
- Min suksess er at jeg nekter å gi opp!
 ”

Ingrid startet sin egen soppfarm

Ingrid (22) vokste opp i en trygg SOS-familie i Kakira i Uganda. Nå studerer hun business og IT og drømmer om å fortsette som forretningskvinne.

Hun visste ikke så mye om å dyrke sopp, før hun så et program på TV og begynte å lese seg opp på emnet. Gjennom et yrkessamarbeid mellom SOS-barnebyer og firmaet DHL fikk hun mulighet til å lære seg de grunnleggende kvalifikasjonene for å starte egen virksomhet. I dag driver hun

både med sopp og kylling.

- Jeg lærte at gode forretningsidéer startet med én person. Vi er alle vår viktigste kapital, sier Ingrid.

Hun takker SOS-moren for å ha gitt henne en omsorgsfull oppvekst.

- Moren min har støttet meg gjennom alle stegene i livet, og nå er hun også involvert i firmaet. Jeg tror at min suksess er at jeg aldri gir meg, selv når ting blir utfordrende. Man kan alltid finne måter å løse problemer på, sier Ingrid.

Lirije pynter til bryllup og fest

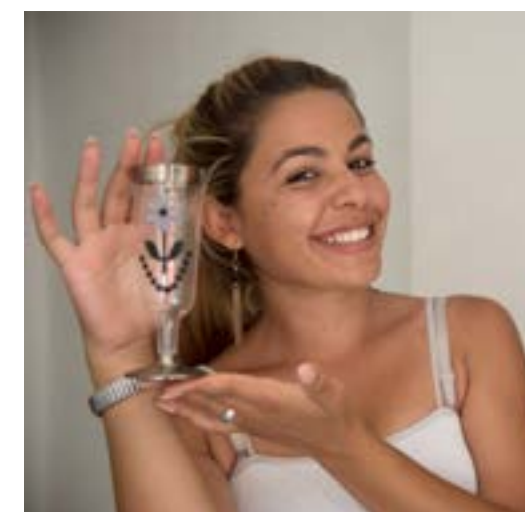
Lirije (18) har bygd opp selskapet fra grunnen og ansetter bare unge folk som har vokst opp i alternativ omsorg. Nå er målet å vokse til en kjedebutikk over hele Kosovo.

- Jeg ønsker å inspirere andre unge til å være modige, sier Lirije.

Hun ble født i en familie som ikke klarte å ta vare på henne. Mens andre barn gikk på skolen, måtte Lirije rydde, passe lillebroren og lage mat. Ni år gammel fikk hun og broren flytte til en SOS-familie.

- Jeg ble ertet fordi jeg var eldre enn de andre i klassen. Men SOS-moren min lærte meg å konsentrere meg om mine ambisjoner og å kjempe for det jeg tror på, sier Lirije.

Sammen med tre andre venner søkte hun om å delta på et kurs i å starte virksomhet med sosial innvirkning. Det ble starten på selskapet som lager hånddekorasjoner til bryllup, bursdager og fester.

..... “
SOS-moren min lærte meg å gå for drømmen.
 ”

VI MØTER
KLAUS
HAGERUP
&
BIBBI
BØRRESEN

- Familie handler ikke om biologi, men om kjærlighet

Klaus Hagerup og Bibbi Børresen har vært faddere i over 30 år. De mener ansvaret for medmennesker overskrider det rent biologiske.

Tekst Kristin Stoltenberg ■ Foto Paal Audestad

- Vi kommer til å være faddere så lenge vi lever, sier Klaus Hagerup.

- Så flott! Hvorfor er det viktig for dere?

- No man is an island. Det mottoet og den innstillingen er det viktig å beholde. Man må minnes på at ikke hele verden ser ut som Norge. Det er ikke minst viktig for en selv.

- På hvilken måte?

- Man skal ha en indre uro i seg, for å ha et rikt liv. Jeg tror ikke man får et godt liv hvis man er for tilfreds med seg selv. Vi er en del av verden, og det må vi alle føle et visst ansvar for.

- Hvorfor valgte dere å bli faddere i akkurat SOS-barnebyer?

- Den eldste datteren vår var fire år da hun lærte i barnehagen om barn som ikke hadde det så bra. Vi ønsket å følge opp som familie og fant ut at SOS-barnebyer var den organisasjonen hvor størstedelen av beløpet gikk direkte til barna. For oss ble fadderskapet en fin måte å kunne snakke med ungene våre om at verden er forskjellig, sier Bibbi Børresen.

- Dere støtter nå deres fjerde fadderbarn.

- Ja, vårt første fadderbarn fulgte vi til han var 25 år og ble ingeniør. Fos oss er det viktig ikke bare å gi penger for å stoppe sult, men å bidra langsiktig, til en fremtid og mulighet. Vi var også faddere for en jente i Burkina Faso i mange år. Jeg håper hun har klart å bli frisør slik hun drømte om. I dag støtter vi en 14 år gammel gutt i Honduras.

- SOS-barnebyer sørger for omsorg for barn som er alene ved at de kan vokse opp i en SOS-familie. I NRK-serien Snøfall er budskapet at familie ikke handler om biologi, men om kjærlighet. Hva er familie for dere?

- Jeg skiller mellom slekt og familie. Slegt handler om den rekken du er født inn i, men familie er de du er knyttet til. Det er nærhet, ansvar og omsorg. Ansvaret for andre mennesker må være større enn det rent biologiske – enten det handler om

■ YRKE

Klaus er forfatter, skuespiller og regissør. Bibbi er keramiker.

■ BAKGRUNN

SOS-barneby-faddere siden 1985.

Hagerup har et rikholdig og prisbelønnet forfatterskap, blant annet ungdomsserien om Markus. Børresen har deltatt i en rekke utstillinger. Sammen har ekteparet utgitt flere reiseskildringer om mat og vin.

■ AKTUELL MED

Klaus og døtrene Hilde og Hanne skrev *Snøfall*, NRKs mest populære julekalender gjennom tidene. Bokaktuell i høst med *Jenta som ville redde bøkene*, med illustratør Lisa Aisato.

de rundt deg, eller et fadderbarn, sier Hagerup.

- I boken om moren din, lyriker Inger Hagerup, forteller du om en bankboks hvor hun hadde lagt tre navn. Alle kunne være din far. Hvor viktig var det for deg å vite hvem som var din biologiske?

- Det var ikke viktig. Far kunne være tre personer, men det har aldri plaget meg. Det eneste interessante i relasjonen til biologi, måtte være hvis det var arvelige sykdommer i slekten. For meg var alltid Anders

min far, og jeg tror han også var min biologiske, sier Hagerup – som aldri snakket med faren om morens hemmelige brev i bankboksen.

- Hvordan vil du beskrive din egen barndom?

- Vi bodde i en slags Bakkebygrenda på Haugerud i Oslo. Etter at mor slo gjennom som barnedikter i 1950, var jeg veldig opptatt av ikke å bli kjent som sønnen til Inger Hagerup. Jeg ville være som alle andre. Og aller helst ville jeg hete Harald – slik fire venner het. Vårt hjem var et kunstnerhjem, og i perioder var det mye drikking og festing. Jeg reagerte når foreldrene mine holdt på, men barndommen ble ikke skadet av det.

- Det jeg derimot brukte mye tid på, var å lese bøker.

- Og kjærligheten til bøker er nå tema i din nyeste bok?

- Ja, *Jenta som ville redde bøkene* er basert på en hendelse fra da datteren vår Hilde var ti år. Hun oppdaget at det var så mange bøker på biblioteket som ikke ble lånt ut, og hun ville ta ansvar for å låne dem slik at de kunne bli reddet. Det ligger jo en form for omsorg i det også.

“ Jeg tror ikke man får et godt liv hvis man er for tilfreds med seg selv. ”

I NRKs julekalender *Snøfall* oppdager Selma at Julius er bestefaren hennes, men hun velger likevel ikke å bli hos ham.

FOTO: JULIA MARIE NAGLESTAD/NRK

COLOMBIA

Folketall: 49 millioner.

Fattigdom: 50 prosent lever i fattigdom, 17 prosent i ekstrem fattigdom.

Barnearbeid: 10 prosent i alderen 5-14 år er engasjert i ulike typer arbeidskraft.

På flukt: Over 6 millioner internt fordrevne. 2 millioner er barn. Kun Syria har flere internt fordrevne.

Arbeidsledighet: 9,7 prosent.

Fra krig til fred: 52 år med borgerkrig.

Siste årenes fredsprosesser har ført til stabil økonomi og roligere politiske forhold. President Juan Manuel Santos fikk Nobels fredspris i 2016 for fredsavtalen med geriljagruppen FARC.

Guttene på fortauet

– en historie om endring

Fra den dagen Myer og brødrene ble funnet på fortauet, fikk livet gradvis ny mening. Guttene var med da SOS-familien flyttet ut av barnebyen i Bogotá og inn i et vanlig nabolag.

Tekst Kristin Stoltenberg

Før han var ni år ga Myer seg selv oppgaven med å være far for småbrødrene sine. Han var skeptisk til voksne og likte ikke at folk snakket til ham som et barn. Det var jo han som lette etter mat og beskyttet de andre. Han som ga omsorg. For etter at faren ikke lenger maktet å ta vare på dem, levde brødrene livet sitt på gaten.

Der ble de også funnet. Og livet endret seg ørlite grann i riktig retning. De fikk tak over hodet, men institusjonen de kom til behandlet dem ikke som barn. Guttene fikk rene laken, men sengene var plassert i store sovesaler. De fikk vaske seg og mat, men da brødrene til slutt kom til SOS-barnebyer, var de underernærte og fortalte om bading i kaldt vann.

– De kom til meg takket være en advokat som kjente til SOS-barnebyer, og som drømte om å redde de fire guttene og ta dem med hit. Det fikk hun til slutt til. Og det er jeg svært takknemlig for. De

er noen fantastiske gutter, sier SOS-mor Yolis.

Barneby på flyttefot

I snart syv år har de bodd sammen i SOS-barnebyen i Bogotá, en tradisjonell barneby med familiehus innenfor et inngjerdet område. De har gått på skole, fått venner og blitt trygge sammen med sine nye SOS-søsken. Men nå går leiekontrakten for tomten ut. I stedet for å bygge familiehusene samlet på et annet sted, flytter Yolis og åtte andre SOS-familier inn i leiligheter i vanlige nabolag. Det er en modell som brukes i stadig flere av våre program over hele verden. Alle familiene får fortsatt den samme faglige og gode oppfølgingen, og de beholder et senter hvor de kan møtes. Men boligene ligger ikke samlet.

For Myer (15) og søsknene er flyttingen nok et skritt i riktig retning. Denne gang i retning av selvstendighet.

– Jeg tror det blir veldig bra, sier Myer.

– Jeg får flytte til en ny bydel og bli kjent med andre ungdommer. Nå kan vi få utforske nabolaget mer og bli kjent med flere folk, sier 15-åringen.

Og det er nettopp det flyttingen handler om. Da den integrerte barnebyen offisielt

Vi var med da SOS-familien fikk se det nye hjemmet sitt for første gang. Da vanket det selfier, barnseklem og brede smil. Myer til venstre.

Fra han var liten har Myer tatt ansvar for småbrødrene sine. Først da han kom til SOS-barnebyer, kunne han endelig få være barn.

FOTO: NINA RUUD

SOS-barnebyer har støttet over 42 000 barn og unge siden etableringen i Colombia i 1968. Mange har fått hjelp på våre sosialsentre, hvor lek og fysisk- og psykisk helse står på programmet.

FOTO: NINA RUUD

åpnet i begynnelsen av mai, var SOS-barnebyers generalsekretær Bente Lier og styreleder Halvor Stenstadvold til stede. De roste SOS-barnebyer Colombia for deres grundige arbeid med å forberede ungdommene og mødrene på flyttingen. De aller fleste av barna i barnebyen er i dag tenåringer, og for dem vil den nye løsningen gjøre overgangen til voksenlivet enklere.

- Det er flott å se hvordan barn, ungdom og voksne i SOS-barnebyer i Colombia ser på endringene som en spennende mulighet, sier Bente Lier.

Fra hat til aksept

Livet til Myer og brødrene inneholder en viktig endring til, nemlig holdningen til – og aksepteringen av – sin egen historie. Guttene var blant de 1,2 millioner barn i Colombia som defineres som sårbare, ved at de har mistet én eller begge foreldre, eller at de ikke får god omsorg i egen biologisk familie. 400 000 av disse barna lever fortsatt i ekstrem fattigdom. Akkurat slik Myer og småsøsknene gjorde. Og i mange år kjente Myer på et sinne til moren, fordi hun forlot dem. Han

Her i barnebyen er vi mye sammen og vi har godt samhold, men nå kan vi få utforske nabolaget mer og bli kjent med flere folk.

omtalte henne kun som «den damen som fødte meg».

- Jeg forklarte guttene at moren forlot dem på grunn av den økonomiske situasjonen de var i, men at hun innerst inne ikke ville det. Det var livet som tvang henne til å gjøre det, sier SOS-mor Yolis.

- Vi som voksne må passe på barnas psykiske helse. Vi må støtte dem og oppmuntre dem til ikke å hate sine biologiske foreldre. I dag snakker Myer om moren sin på en varmere og kjærligere måte, fordi han bedre forstår situasjonen de var i. Han er en utrolig fin fyr, med et sunt og godt hjerte, sier Yolis.

Vi jobber forebyggende

De aller fleste av barna SOS-barnebyer støtter bor ikke i en SOS-familie, men i sin egen. SOS-barnebyer har en rekke tiltak som styrker familier i krise. For mange foreldre er det forståelsen for og håndteringen av foreldrerollen de trenger veiledning til, slik at de ikke føler de må forlate barna sine slik moren til Myer gjorde. Eller at de bruker vold, ruser seg, eller lar barna arbeide i stedet for å gå på skole. Colombia er et av landene i verden hvor unge voksne har færrest muligheter og hvor mange faller utenfor og starter en kriminell løpebane. Derfor jobber SOS-barnebyer tett med familier i lokalmiljøene gjennom våre familieprogram. Vi mener den beste måten å sikre barn god omsorg på, er å styrke den familien de allerede har - så langt det er mulig.

- Mange av mødrene i familieprogrammene våre sier det samme: «Jeg ønsker å gi barna mine en annen oppvekst enn den jeg selv fikk». De trenger at vi støtter dem slik at de kan stå opp for seg selv og finne sitt eget verd, sier generalsekretær Bente Lier.

FOTO: FELIPE OROZCO

Generalsekretær Bente Lier fikk være med Maria hjem. 17-åringen har lært hvordan hun kan oppdra sønnen uten å bruke sinne. – Jeg er blitt en bedre mamma.

Marias historie

En av dem er Maria (17). Bare 15 år gammel ble hun gravid. For tenåringsjenter i dette området, like utenfor Bogotá, betyr det gjerne én ting: Farvel til skole og utdanning. Mange tusen internt fordrevne bor her uten formelle tillatelser fra myndighetene. De sliter med tilgang til vann og har koblet seg ulovlig på strømmettet. Området er preget av slum, gjengkriminalitet, fattigdom og vold.

- Hva skal man gjøre som ung mor hvis man ikke har utdanning, sier Maria, som grep sjansen hun fikk gjennom SOS-barnebyer.

Tre ganger i måneden drar Maria og sønnen (2) til familiesenteret, som fungerer som en slags helsestasjon med psykolog, sykepleier og sosialarbeider. Hit kommer over 600 barn og familiene deres. I tillegg får alle hjembesøk fra SOS-barnebyer minst én gang i måneden. Maria – som bor sammen med barnefaren og moren sin – fikk akkurat det dyttet hun trengte til å fortsette utdannelsen. I tillegg lærte hun å være en bedre mamma.

- Jeg har lært å bruke positiv oppdragelse istedenfor å slå og skrike. Jeg takler stress og uro mye bedre. Nå forstår jeg hva barn trenger, sier Maria. ■

DETTE GJØR SOS-BARNEBYER I COLOMBIA:

Støtter: 11 000 barn, unge og foreldre.

Her jobber vi: Cartagena, Bogotá, Cali, Floridablanca, Ibagué, Ipiales, Quibdó, Rionegro, Riosucio, Soacha og Tumaco.

SOS-familier: 54 SOS-familier for barn uten omsorgspersoner.

Familieprogram: Ti ulike program forhindrer at familier splittes. De inkluderer opplæring i foreldrerollen, ernæring, helsetjenester, støtte til skolegang, hjelp til å etablere stabil inntekt og stabilt hjem.

Ungdom: Syv ungdomshus hjelper unge i å bli selvstendige.

Fosterhjem: Bistår i rekruttering, opplæring og veiledning av fosterhjem, som drives av myndighetene. Følger opp barna.

Påvirker myndighetene i å sette standarder for alternativ omsorg.

Finansiering: Stiftelsen Balder og OBOS gir betydelige bidrag for å finansiere de nye integrerte familie-hjemmene i Bogotá.

«Det som gjorde sterkest inntrykk, var da vi reiste ut og besøkte familiene i SOS-familieprogrammet.»

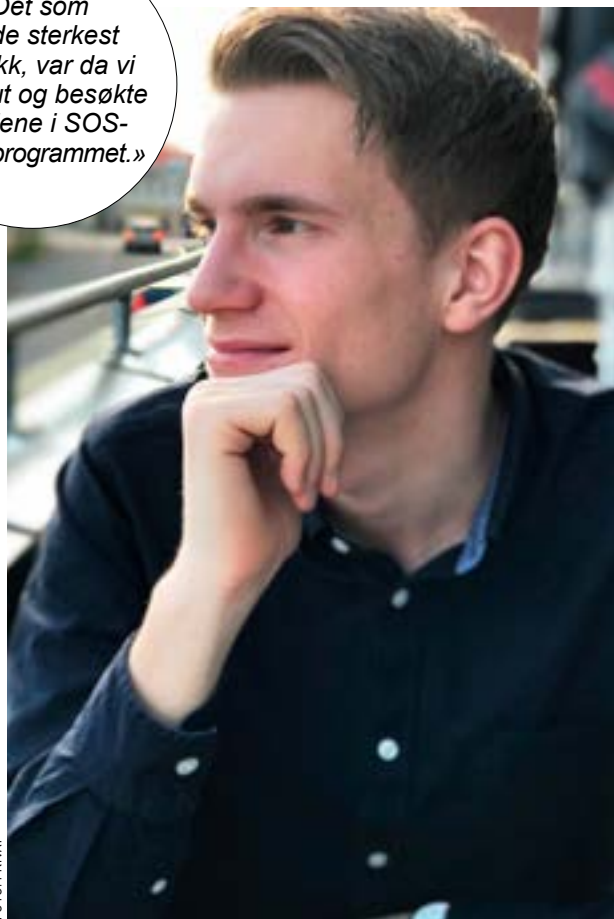

FOTO: PRIVAT

FADDERMØTET

HENRIK K. HARBOSEN (18)
HOKÅSEN, KONGSVINGER

Fadder så lenge han kan huske, og han «kommer aldri til å slutte». Henrik har nemlig med egne øyne sett nytten av engasjementet sitt.

– Mamma og pappa lærte meg å tenke på barn som ikke hadde det like godt som meg. Og etter hvert som jeg ble eldre, ser jeg selv at det er en fin og etisk ting å gjøre.

For to år siden var jeg så heldig å få være med SOS-barnebyer til Zimbabwe i regi av skolen. Vi besøkte flere SOS-familier og det var veldig fint å se hvor glade og positive barna var da vi kom. Vi så også hvor viktige bidragene fra oss er, at de sørger for alt fra skolesaker til klær.

Det som gjorde sterkest inntrykk, var da vi reiste ut og besøkte familiene i SOS-familieprogrammet. I dette området var det mange barn som var sultne og tørste. Noen av dem hadde ikke energi til hverken å leke eller snakke. Flere måtte gå åtte kilometer til skolen, de yngste var fem-seks år. På skolen fikk de næringsrik havregrøt så de holdt ut skoledagen. Dette sitter fremdeles i meg.

Mine opplevelser har gjort meg mye mer takknemlig for det jeg selv får, og for at jeg har vokst opp i et land som Norge. Og så har jeg med egne øyne sett hva pengene våre går til. Og at alle bidrag hjelper til at barn får det bedre.

SPØRSMÅL OG SVAR

Hva skjer med fadderbarn og fadder når «barnet» er fylt 18 år?

! Hvor lenge barna bor hjemme i SOS-familien er personavhengig og varierer også utfra hvor i verden de bor.

Det vanligste er at de bor hjemme til de er gamle nok til å klare seg selv, eller de flytter for å studere eller arbeide. I noen land flytter de eldste barna til ungdomshus, hvor flere unge fra SOS-familier bor sammen. De får god og tett oppfølging fra voksne, men også mer ansvar for seg selv. På den måten får de en mykere overgang til en selvstendig voksentilværelse.

SOS-barnebyer er veldig opptatt av at barn som lever under alternativ omsorg, skal få

oppfølging også etter at de har fylt 18, og ikke plutselig stå på bar bakke – som ofte er tilfelle for barn som vokser opp i institusjoner. Selv om ungdommene går ut av fadderprogrammet, er SOS-familien barnas familie for livet, og de har kontakt i voksenlivet som i andre familier.

Fadderen får tilbud om å støtte et nytt barn, eller arbeidet rundt en SOS-barneby.

Har du et spørsmål om fadderskap, eller arbeidet vårt? Send det til SOS-magasinet ved redaktør kristin.stoltenberg@sos-barnebyer.no. Vi trykker ett spørsmål og svar i hvert nummer.

FOTOREPORTASJE

SKOLE-START!

FOTO: KRISTIN SVORTE

Disse to jentene er biologiske søstre og lever sammen med flere SOS-søsken i en SOS-familie i Vietnam. Anh som er eldst liker godt å hjelpe lillesøster med skolearbeidet.

Husker du følelsen av første skoledag etter ferien? Når de late sommerdagene hadde vært mange nok og du gledet deg til hverdagen med skolekamerater og aktiviteter? Altfor mange barn kjenner ikke den følelsen. SOS-barnebyer støtter familier slik at de kan sørge for skolegang til barna sine.

Tekst Torunn W. Gilje

FOTO: TOMMY STANDUN

FOTO: SOPHIE PREISCH

FOTO: FIROZ AHMAD

FOTO: ALF BERG

FOTO: TOMMY JIMMI

FOTO: JENS HONORE

FOTO: AMBEER PAMUK

1. Tenker hun på drømmejobben? Mange barn i verden drømmer om å bli lærer eller lege. Vi motiverer alltid barn til å følge drømmene sine, men vet at det i mange land er stort behov for fagarbeidere. SOS-barnebyers yrkesopplæringsentre gir ungdom og voksne relevant utdanning som gjør det lettere å få jobb.
2. Lek, aktivitet og bevegelse henger nøye sammen med god læring. Og finnes det land i verden hvor barn ikke hopper paradiset i skolegården?
3. Morgenens kan være travel i en SOS-familie. Men skolebussen går når den skal, så det gjelder å passe tiden. Men sjåføren er grei, og venter hvis du kommer løpende.
4. Arbeidsro og konsentrerte elever i et klasserom på en skole i Anuradhapura på Sri Lanka.
5. Skolegang til alle må til for at et land skal oppleve utvikling.
6. God omsorg i en stabil familie er nøkkel til at barn får mulighet til og utbytte av skolegang.
7. Å gi barn rammet av væpnet konflikt skolegang, er viktig. Både for å opprettholde kunnskapsnivået og å gi dem et fristed hvor krigstrette barn kan oppleve normalitet i hverdagen. Slik som her i Syria.

Bli med på Skolejoggen og støtt barn på flukt!

I fjor deltok 25 000 elever på Skolejoggen, og de samlet inn over 930 000 kroner til SOS-barnebyers arbeid for barn på flukt.

– Å delta på Skolejoggen er både morsomt og meningsfylt. Det er morsomt fordi man gjør noe sammen med andre og fordi man utfordrer seg selv. Det er meningsfylt fordi man samtidig utgjør en forskjell for noen av de barna i verden som trenger det som mest, sier Marit Bjørgen, ambassadør for Skolejoggen.

Skolejoggen er et tradisjonsrikt solidaritetsløp som går av stabelen 20. september, eller den dagen skolen velger selv. Elever fra hele landet løper for at alle barn skal få omsorg og trygghet. Inntektene fra Skolejoggen 2017 går til SOS-barnebyers arbeid for barn på flukt, da fortrinnsvis i Syria.

Over 65 millioner mennesker er på flukt i verden og halvparten av dem er barn. Barn som flykter alene er noen av de mest utsatte og sårbare barna vi har.

Skrutt som teller!

Hvert år trækkes nye farefulle flyktningeruter opp, enten innad i eget land eller over landegrenser. Hvert skritt tas med mål om å komme lenger bort fra konflikt, katastrofe og lidelse - og nærmere et liv i trygghet og fred. Elever som deltar på Skolejoggen tar skritt som gir ringvirkninger og som setter spor. Skritt som teller.

Les mer og meld dere på Skolejoggen på våre nettsider: www.skolejoggen.no

Nyhet!

Se Karsten- og Petra-filmen om barns rettigheter i appen vår «Solsikkebarna»!

I fjor lanserte SOS-barnebyer «Solsikkebarna», en lettbetjent app beregnet for barn mellom fire og ti år. Her blir barna kjent med barn som bor i ulike SOS-barnebyer via film, musikk og bilder - og de lærer om andre land via gøyale interaktive kart. Nytt i år er at vi har oppdatert filmarkivet i appen med en Karsten- og Petra-film om barns rettigheter.

Karsten og Petra har nemlig lært om barns rettigheter i barnehagen og de blir så engasjerte at de ønsker å lage sitt eget nyhetsprogram der temaet nettopp er barns rettigheter. Med seg

i studioet har de fått med seg Karstens pappa som med varme og klokhet formidler nyhetene om hva alle barn i verden har rett til.

Appen er gratis og kan lastes ned via App Store og Google Play.

30

nødhjelpsprogram støttet barn rammet av krig og katastrofer i 23 land i fjor

TAKK TIL ALLE SOLSIKKEPLANTERE!

Har du husket å dele bilde av solsikken din på Instagram eller Facebook med taggene #sosbarnebyer og #omsorgseffekten?

Før sommeren oppfordret vi alle som vil til å plante solsikker, slik at hele Norge kan blomstre. Vi er glade for å se at det vokser solsikker fra nord til sør, fordi solsikken er SOS-barnebyers blomst, og godt stell symboliserer god omsorg for barn.

1. september trekker vi vinneren av den høyeste solsikken.

Høyden dokumenteres enten ved posting i sosiale medier (husk åpen profil og taggene) eller i e-post til oss:

konkurranse@sos-barnebyer.no.

VINNER AV ORD-KONKURRANSEN

I forrige utgave av SOS-magasinet spurte vi: Hvor mange ord finner du?

Responsen var god, og vi er imponert over alle ordene dere fant.

Kosebarnet er sendt til Solveig Wien Arnesen, Hosle. Takk til alle som deltok!

FOTO: ODDVEIG NYGÅRD

Den nye nasjonale ledergruppen i UngSOS. Bak fra venstre: Emilie Bøe Surdal og Stian Andre Bjørshol Smalø. Foran fra venstre: Ingunn Kulsta, Julie Marie Knutse, Sarah Marie Malmquist og Elias Sakshaug Gausen. Ikke til stede: Kristianne Bratsberg Aae, Ingvild Støldal.

Ny leder i UngSOS

– Jeg ble med i UngSOS for å gi muligheter til barn med et uheldig utgangspunkt, sier nyvalgt leder Julie Marie Knutse.

I en årrekke har UngSOS hatt lokalgrupper, men på en samling i april ble det for første gang valgt en nasjonal leder for UngSOS. Det ble Julie Marie Knutse fra Rogaland.

Sammen med Julie Marie er den første nasjonale ledergruppen for UngSOS valgt, og samlingen vedtok også grunnlagsdokumentet "Dette er UngSOS", som kan leses på SOS-barnebyers nettsider.

Konserter og kakesalg

UngSOS synliggjør og støtter SOS-barnebyers arbeid internasjonalt og nasjonalt.

Organisasjonen har ulike aktiviteter – fra stands på festivaler, kakesalg i kantina på skolen, og bøsseinnsamling til konserter og påvirkningskampanjer. I tillegg finner gruppene på mye sosialt sammen. Alle som ønsker å gi litt av sin tid til andre, er velkommen til å delta i UngSOS-gruppene.

– Jeg ønsker at UngSOS skal vokse både i antall lokalgrupper og antall medlemmer. Jeg håper UngSOS skal bli et kjent begrep for flere ungdommer og at flere vurderer å bli frivillig, sier Julie Marie.

Espira utvider arbeidet for barn

Tidligere har barnehagekjeden Espira finansiert en barnehage for 120 barn i Zimbabwe. Nå utvider Espira arbeidet for barna i dette området og blir ny hovedsamarbeidspartner for SOS-barnebyer.

I Espira-barnehagen i Zimbabwe får barn fra sårbare familier et godt pedagogisk tilbud i et trygt miljø. Barna får god oppfølging, sunn mat og ikke minst lov til å være barn – med mulighet til å leke og lære i fellesskap. Nå skal Espira også støtte SOS-barnebyers familieprogram, som når ut til 2000 barn og voksne i barnehagens nærområde.

– Det er unikt at en barnehagekjede viser et så sterkt engasjement, sier Bente Lier, generalsekretær i SOS-barnebyer Norge. Administrerende direktør Marit Lambrechts i Espira synes samarbeidet er en fin måte å ta samfunnsansvar på.

– Vi ser fram til å fortsette å drifte barnehagen i Zimbabwe og også gjøre mer for barna i samme området. Både utdannelse og bedre helsesituasjon er viktige nøkkelfaktorer for å hjelpe barn og deres familier ut av fattigdom, sier Lambrechts.

Ønsker du å tilgodese dine hjertesaker i testamentet ditt?

Har du spørsmål rundt opprettelse av testament? Lurer du på hvem som kan arve deg, eller hvordan et testament skal se ut? Hvordan går du frem dersom du ønsker å gi deler av arven til veldedige formål?

Senioradvokat Jacob Winderen Lindegaard i Kvale Advokatfirma DA informerer om arvereglene og viser på en enkel og forståelig måte hvordan man kan opprette et testament. Organisasjonene som inviterer vil også være til stede for spørsmål, og stiller med egne jurister som kan bistå videre.

Onsdag 13. september kl. 13.00-15.00 eller kl. 18.00-20.00

Oslo Kongressenter, Youngs gate 11.

Arrangementet er gratis, men krever påmelding. Enkel servering.

Påmelding: ragnhild.aarnes@sos-barnebyer.no eller ring på telefon 90 87 33 35.

Velkommen!

Mamma for fire små

Tekst og foto *Katerina Llievska*

06.00

Dagen starter! Krenar (9 måneder), Granit (11 måneder), Alma (2) og Visar (3) er klare for en ny dag med SOS-mamma Vlora.

07.00

Vlora serverer hjemmelaget frokost og melk. Det er godt å få hjelp av en av de faste assistentene når alle de fire barna skal spise samtidig.

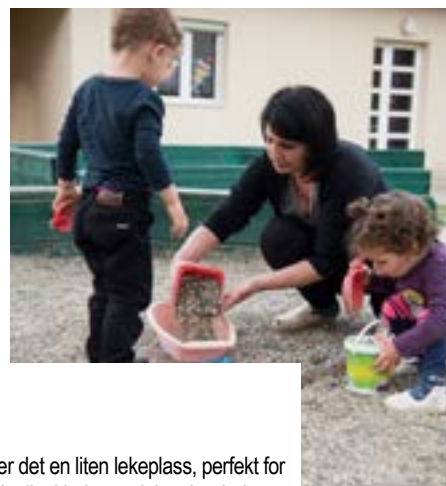
08.00

Endelig er det leketid og ungene bruker morgentimene til å boltre seg i stua. – Jeg tenker at så lenge barna er friske, kan de godt snu opp ned på huset, ler Vlora.

24 TIMER

Møt Vlora Jakupi (39). Hun er SOS-mor i babyprosjektet vårt i Pristina i Kosovo. I hvert nummer av SOS-magasinet får du være med i hverdagen til et barn, eller en voksen i SOS-barnebyer.

09.00

Utenfor huset i SOS-barnebyen er det en liten lekeplass, perfekt for å bygge i sand, eller kanskje huske litt. I babyprosjektet bor babyer og småbarn mens de venter på et nytt hjem, for eksempel gjennom adopsjon, eller i en SOS- eller fosterfamilier. Mange av barna er her fordi de av ulike årsaker er blitt forlatt på fødestua.

- Barna gir meg styrke. Jeg kjenner den samme kjærligheten og omsorgen for dem, som om jeg hadde født dem selv.

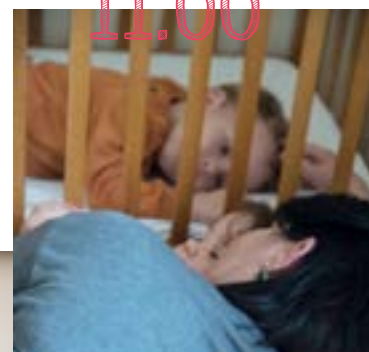

10.00

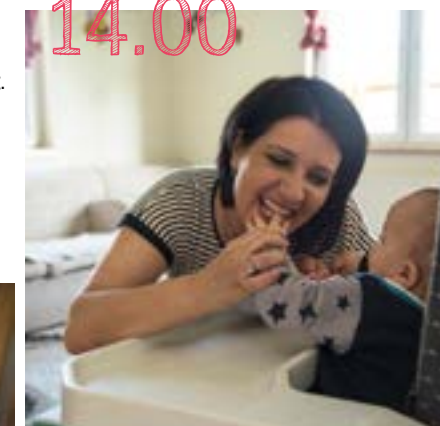
Visar og Alma spiser litt og blir med assistenten til en større lekeplass like over veien for SOS-barnebyen, mens Vlora passer på de to minste.

Det er sovetid for Krenar og Granit. Etter en time og litt lunsj, kryper også de to største barna til sengs. Da har Vlora to timer til å rydde huset, ta en kaffe med assistenten og slappe av.

11.00

14.00

Alle ungene er klare for mer kos og lek, og en liten snack. Vlora nyter timene. – Jeg gleder meg over hvert øyeblikk. Før danset jeg aldri. Men nå, etter at jeg fikk min egen SOS-familie, danser jeg igjen!

17.00

Det er som om lekeplassen roper på dem, og alle ungene vil gjerne ut og leke igjen.

18.00

Middag for barna. Vlora spiser senere på kvelden, for akkurat nå trenger barna at hun hjelper dem med maten.

19.00

Tannpuss og badetid for alle de fire ungene får en god klem og dynen bredt godt over seg. Natta!

20.00

Middagstid for Vlora. Etterpå slapper hun av, ser litt på TV, eller prater med noen av sine egne tre store barn på telefon.

FAKTA OM KOSOVO

ANTALL INNBYGGERE:
1, 8 MILLIONER

SPRÅK:
ALBANSK OG SERBISK

HOVEDSTAD:
PRISTINA

VÅRE PROGRAMMER:
Vi støtter familier, barn og unge. Utsatte familier får støtte gjennom familieprogram og barn uten omsorg får et nytt hjem i SOS-familier.

VINN SOS-BAMSEN!

Vi har gjemt 12 ord som handler om skole. Finner du alle?

S	K	U	M	A	L	B	O
E	K	R	T	L	R	L	T
M	L	O	K	E	S	Y	A
A	A	L	L	S	G	A	V
T	S	P	E	E	G	N	L
T	S	S	K	N	M	T	E
E	E	P	A	M	T	A	L
L	E	S	E	B	O	K	E
P	E	N	S	U	M	A	L

Skriv ned ordene og send dem til konkurranse@sos-barnebyer.no, eller SOS-barnebyer ved Kristin Stoltenberg, Postboks 733 Sentrum, 0105 Oslo. Frist: 1. oktober.

BLI MED PÅ BARNEBYMARSJEN!

**1 av 10 barn lever alene.
De trenger et trygt hjem.
Vi går for dem.**

Barnebymarsjen er et årlig familiearrangement som organiseres av Frivillige for SOS-barnebyer. Ved å delta er du med på å gi barn et trygt hjem. Voksne betaler 100 kr, og barn går gratis.

Barnebymarsjen arrangeres i september i kommuner over hele landet.

Møt oss i:

- **Bodø** 17. September
- **Gjøvik** 10. september
- **Kirkenes** 10. september
- **Levanger** 10. september
- **Lillestrøm** 17. september
- **Mo i Rana** 17. September
- **Oslo** 10. september
- **Sandefjord** 17. september
- **Skien** 17. September
- **Stavanger** - følg med på nettsidene våre for dato og oppmøte.
- **Steinkjer** 17. september
- **Trondheim** 10. september
- **Tønsberg** 10. september

Du finner mer informasjon på sos-barnebyer.no/barnebymarsjen

Vi sees!

**SOS
BARNEBYER**
Et trygt hjem for alle barn

PS: Har du lyst til å være med som frivillig og hjelpe til under arrangementet?
Ta kontakt med oss på frivillig@sos-barnebyer.no.

